

Ewaluacja zewnętrzna (ex-post)

STRATEGII ROZWOJU LOKALNEGO
KIEROWANEGO PRZEZ SPOŁECZNOŚĆ
NA LATA 2016-2023

Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania
„Morawskie Wrota”

Celem głównym badania jest przeprowadzenie ewaluacji zewnętrznej funkcjonowania Lokalnej Grupy Działania oraz realizacji Strategii Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność.

Cele szczegółowe:

Wypełnienie obowiązku przeprowadzenia ewaluacji zewnętrznej (zgodnie z Wytycznymi 5/3/2017 i 10/1/2022 MRiRW);

Uzyskanie użytecznych informacji na temat wdrożenia LSR;

Opracowanie rekomendacji oraz planu ich wdrożenia;

Wykorzystanie wyników badań społecznych we wstępnej conceptualizacji kolejnej LSR.

Sposób realizacja badania

Badanie źródeł zastanych (desk research)

Ankiety metodą CAWI

wnioskodawcy i beneficjenci

członkowie LGD, w tym członkowie Rady, Zarząd i pracownicy

mieszkańcy obszaru LSR

Wywiady pogłębione (IDI i TDI)

Zogniskowany Wywiad Grupowy (FGI fokus)

Ludność ogółem

Nazwa gminy	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021
ŚLĄSKIE	4570849	4559164	4548180	4533565	4517635	4492330	4455877
Krzyżanowice	11328	11363	11362	11301	11274	11185	11113
Gorzyce	20866	21003	21100	21265	21338	21370	21402
Godów	13528	13604	13653	13747	13813	13845	13799
Lubomia	7932	7904	7900	7920	7912	7903	7854
Mszana	7548	7624	7647	7689	7690	7684	7677
Marklowice	5440	5403	5447	5415	5405	5417	5416
suma LGD	66642	66901	67109	67337	67432	67404	67261

Gospodarstwa domowe korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej wg kryterium dochodowego

Nazwa gminy	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021
ŚLĄSKIE	93312	88500	80444	73516	69061	64158	-
Krzyżanowice	127	119	143	105	108	100	-
Gorzyce	214	214	192	183	148	146	-
Godów	154	149	120	125	101	96	-
Lubomia	128	123	127	126	131	117	-
Mszana	94	92	88	88	76	63	-
Marklowice	49	58	51	42	43	42	-
Średnia dla gmin LGD	128	126	120	112	101	94	-

Udział ludności w wieku produkcyjnym w % ludności ogółem

Nazwa gminy	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021
ŚLĄSKIE	62,5	61,8	61,1	60,3	59,6	59,1	58,7
Krzyżanowice	64,9	64,5	64,2	64	63,5	63	62,2
Gorzyce	62,6	61,9	61,4	60,8	60,5	60,4	60,4
Godów	63	62,4	61,9	61,1	60,5	60,2	59,8
Lubomia	63,9	63,5	63,1	62,3	61,9	61,4	60,8
Mszana	63,6	63,3	62,8	62	61,2	60,4	60,3
Marklowice	60,8	60,7	60,5	60	59,5	59,7	59,8
Średnia dla gmin LGD	63,1	62,7	62,3	61,7	61,2	60,9	60,6

Podmioty gospodarki narodowej ogółem.

Nazwa gminy	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021
ŚLĄSKIE	465779	467090	469927	472498	481757	494282	509838
Krzyżanowice	782	788	777	786	810	833	872
Gorzyce	1493	1495	1501	1520	1586	1642	1710
Godów	870	880	886	913	944	978	1033
Lubomia	487	488	480	500	500	520	541
Mszana	517	528	532	550	564	577	616
Marklowice	351	354	354	362	364	373	395
Średnia dla gmin LGD	750	756	755	772	795	821	861

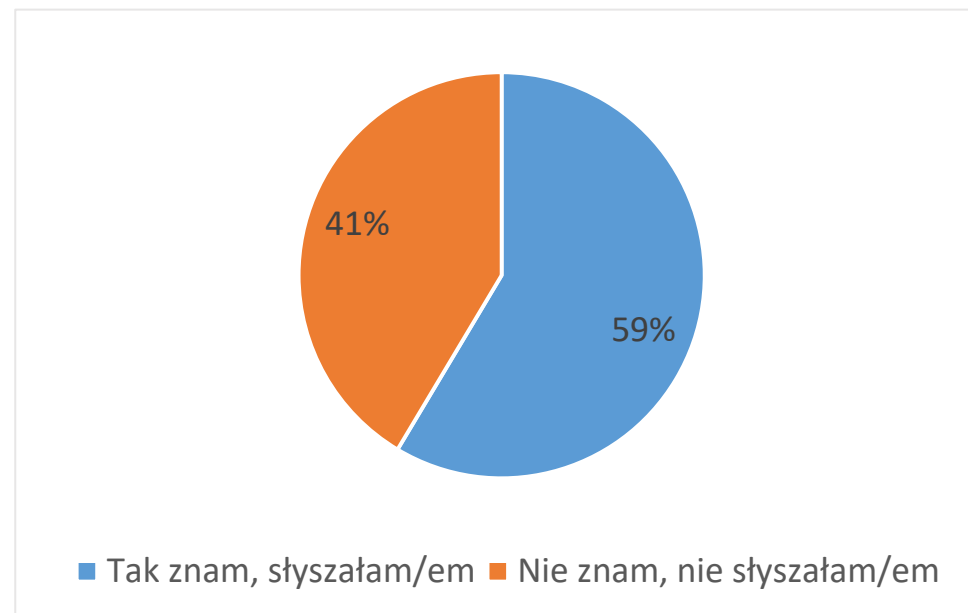
Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 10 tys. mieszkańców

Nazwa gminy	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021
ŚLĄSKIE	26	27	29	27	28	29	30
Krzyżanowice	18	18	18	17	18	18	18
Gorzyce	15	16	16	16	16	17	18
Godów	13	12	13	16	16	15	16
Lubomia	18	18	18	18	18	19	20
Mszana	8	10	10	10	12	13	13
Marklowice	22	22	24	24	24	24	24
suma	94	96	99	101	104	106	109

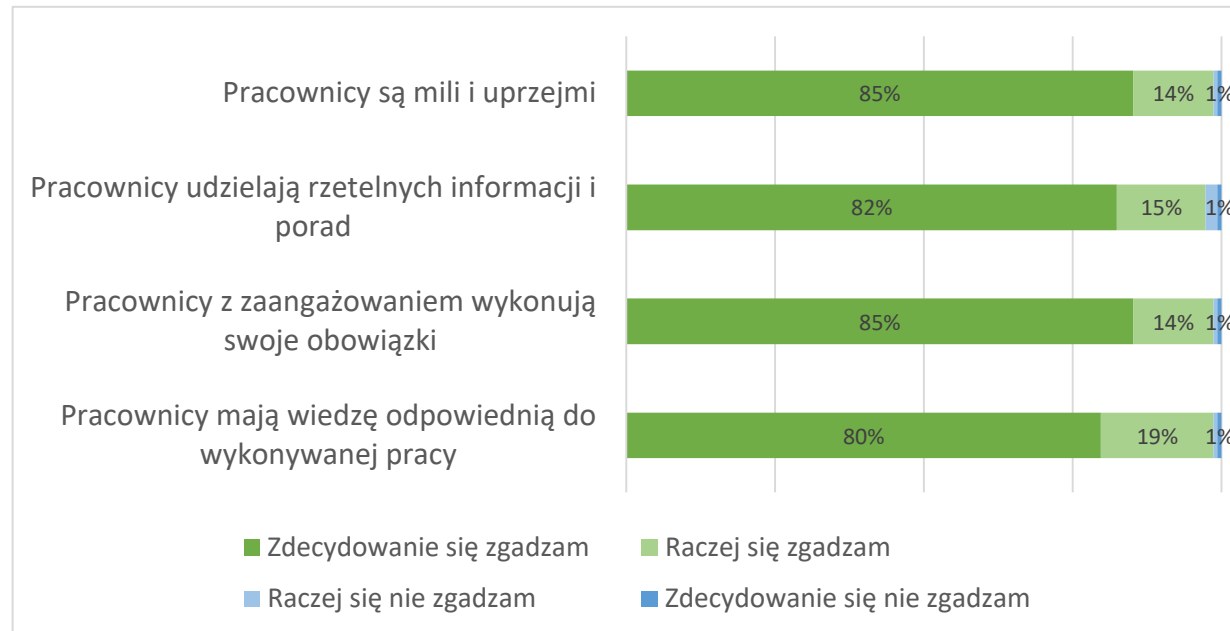
Bezrobotni zarejestrowani ogółem

Nazwa gminy	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021
ŚLĄSKIE	148508	119981	94687	80079	66521	91032	76324
Krzyżanowice	229	207	192	163	168	180	182
Gorzyce	552	425	334	252	276	401	313
Godów	355	290	193	167	142	230	182
Lubomia	178	149	132	99	97	151	124
Mszana	180	132	96	85	86	114	86
Marklowice	129	104	79	58	61	94	68
Suma	1623	1307	1026	824	830	1170	955

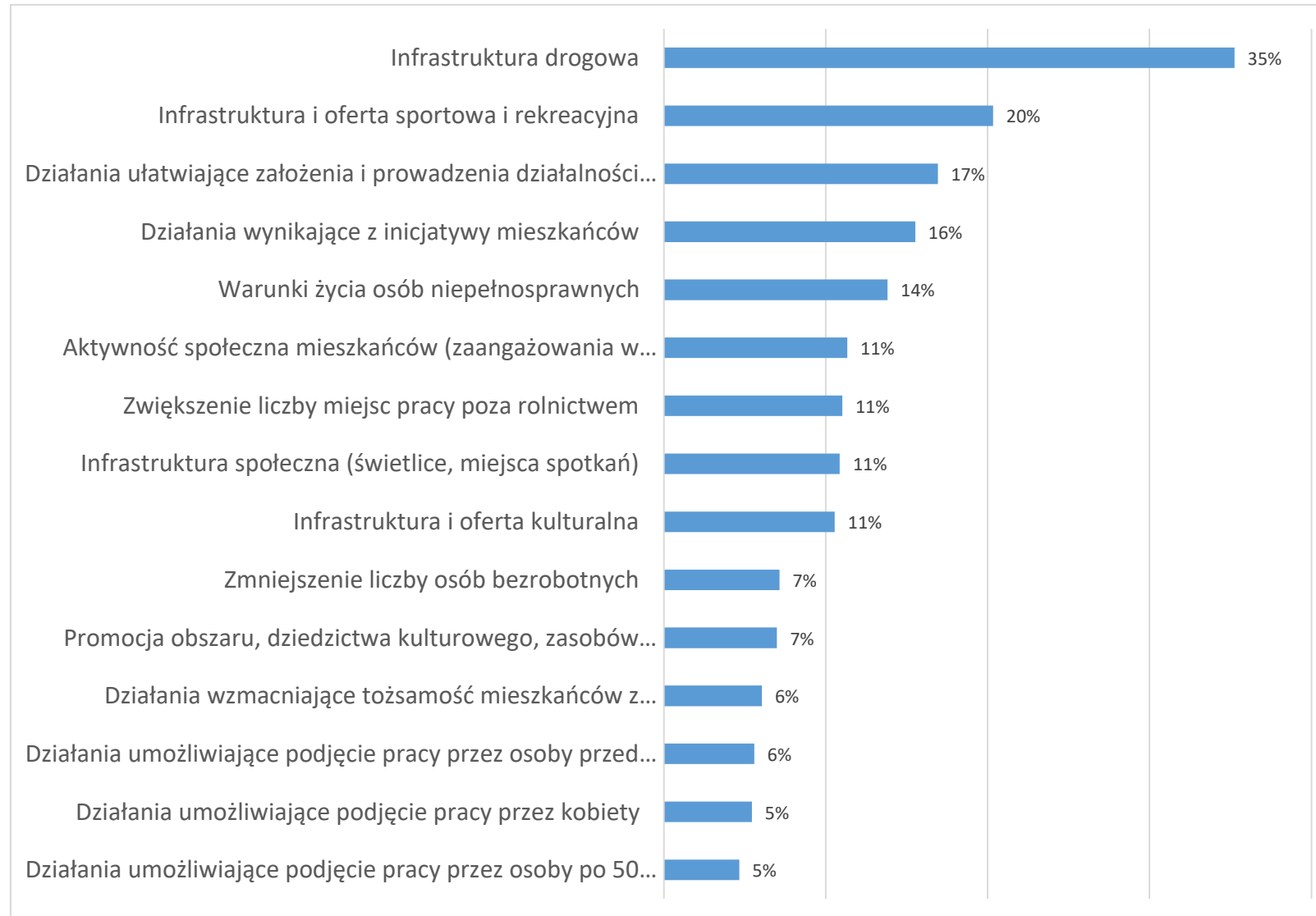
Czy zna Pan/i Lokalną Grupę Działania Morawskie Wrota?

Proszę ocenić funkcjonowanie Biura LGD

Proszę sobie wyobrazić, że ma Pan/i możliwość decydowania o podziale dodatkowych środków finansowych w swojej gminie. Które z poniżej wymienionych obszarów dofinansował/a/by Pan/i w pierwszej kolejności?

Funkcjonowanie partnerstwa

Najsilniejszą pozycję w trójsektorowym partnerstwie mają bez wątpienia samorządy. Tworzą trwałą strukturę, mają do dyspozycji dobrze zorganizowane urzędy i wykwalifikowanych pracowników. Samorządy korzystają z dostępnych w LGD funduszy ale traktują Stowarzyszenie jako kolejną platformę współpracy. Równie silne relacje wiążą LGD z organizacjami pozarządowymi działającymi na obszarze LSR. Dzieje się tak w dużej mierze ze względu na prowadzone projekty grantowe. Najmniej chętni do współpracy są przedsiębiorcy, którzy nakierowani są na pozyskiwanie funduszy. LGD powinno skoncentrować się na dalszej aktywizacji i zaangażowaniu organizacji pozarządowych w funkcjonowanie Partnerstwa, ale również **wytworzeniu platformy systematycznej współpracy z przedsiębiorcami.**

Zarząd LGD

Zarząd pełni ważną rolę w każdym stowarzyszeniu. Jednak w przypadku LGD rola ta jest szczególnie istotna. Scedowanie ważnych zakresów odpowiedzialności z Walnego Zebrania Członków do Zarządu spowodowało, że organ ten ma znaczące kompetencje w zakresie modelowania procesu wdrażania LSR. Oprócz zwykłych obowiązków i przywilejów Zarząd LGD może wnioskować o zmianę planu działania co zasadniczo usprawnia realizację strategii. Zebrania Zarządu są na tyle częste, że ma on pełną kontrolę nad tym co dzieje się w LGD i może sprawnie podejmować działania w przypadku pojawienia się problemów.

Rada LGD

Liczba posiedzeń Rady wskazuje na duże zaangażowanie i ciężką pracę członków. Nawet licząc na wsparcie pracowników biura, oraz zastosowane narzędzia informatyczne ilość dokumentacji naboru jest mocno obciążająca. Dodatkowo członkowie Rady pełnią ważną rolę społeczną. Reprezentują poszczególne gminy, ale również są przedstawicielami LGD w swoich gminach. Rekomendacją dla LGD powinna być szczególna dbałość o jakość kryteriów wyboru operacji jako najważniejszego narzędzia Rady ale również **oferowanie członkom Rady szkoleń z rozwoju osobistego i społecznego.**

Funkcjonowanie biura LGD

Biuro stowarzyszenia zajmuje się właściwie wszystkimi aspektami funkcjonowania partnerstwa. Organizuje Walne Zebrania Członków, wspomaga Radę w ocenie i wyborze operacji, przygotowuje dane do podejmowania decyzji przez Zarząd. Przede wszystkim ogłasza, organizuje i przeprowadza nabory wniosków. Wykazuje dbałość o jakość składanych wniosków poprzez rzetelnie prowadzone i skuteczne doradztwo. Wszystko to łączy się z bardzo wysoką oceną pracowników dokonywaną zarówno ze strony członków LGD jak i wnioskodawców. Doceniono kompetencje merytoryczne oraz podejście do klientów. Pozytywne opinie wyrażano zarówno w ankietach jak i wywiadach prowadzonych z beneficjentami. Dla utrzymania wysokiej jakości działań oraz dobrych opinii o LGD niezbędne **jest docenianie wkładu w ten proces pracowników biura zarówno w wymiarze moralnym jak i finansowym.**

Budowanie kapitału społecznego

Budowanie kapitału społecznego to proces wielowymiarowy. Najważniejszym jego filarem są projekty grantowe. Oprócz produktów zaplanowanych w każdym projekcie wspierają one pośrednio organizację pozarządową realizującą zadanie. Trudno przecenić samą ideę grantów, tak samo jak można wymieniać niedoskonałości samego narzędzia jakimi są granty. Duża ilość biurokracji, mało przyjazne procedury, brak zapewnionego prefinansowania oraz ryzyko związane z niepewnością rozliczenia całego grantu z pewnością nie przysparzają chętnych do korzystania z grantów. Na podnoszenie kapitału wpływa również, pośrednio, budowa i rozbudowa infrastruktury społecznej i rekreacyjnej oraz wspieranie przedsiębiorczości na obszarze LSR. **Nie ulega wątpliwości, że w kolejnym okresie programowania działania na rzecz budowania kapitału społecznego powinny być zasadniczym elementem aktywności LGD.**

Przedsiębiorczość

Rozwój przedsiębiorczości to zadanie, które LGD zaplanowała w kilku wymiarach.

Po pierwsze to działania na rzecz podejmowania i rozwijania działalności gospodarczej. Przedsięwzięcia te zawsze cieszyły się zainteresowaniem mieszkańców, chociaż wydaje się, że w ostatnich naborach kwota premii przestała być tak atrakcyjna jak w latach poprzednich, co wynika z obecnej sytuacji ekonomicznej kraju. Skuteczne wykorzystanie ponad połowy budżetu LGD na wspieranie przedsiębiorczości wskazuje na duże zaangażowanie Stowarzyszenia w rozwój gospodarczy regionu. **Wydaje się to być idealną okazją do społecznej aktywizacji i zaangażowania przedsiębiorców w inne działania LGD, szczególnie w zakresie społecznym i kulturalnym.**

Biurokracja

Największym wyzwaniem LGD jest sprawne prowadzenie naborów i działań animacyjnych w warunkach nadmiernej i niepotrzebnej biurokracji. Ilość zbieranych danych oraz dokumentowanie niektórych elementów wyłącznie w perspektywie skrupulatnych kontroli nie sprzyja działaniom animacyjnym i promocyjnym LGD. Mało przyjazne wnioskodawcom procedury oraz rozbudowane wnioski generują jedynie niepotrzebne utrudnienia, często zmniejszające szansę na końcowe rozliczenie operacji. **Rekomendacja uproszczenia procedur, wniosków i okrojenia dokumentacji** nie dotyczy samej LGD, a instytucji nadrzędnych kształtujących zasady funkcjonowania. Niemniej nie można jej pominąć w procesie oceny funkcjonowania Stowarzyszenia.

Elastyczność LSR

Zmiany społeczne i gospodarcze jakie miały miejsce od czasu opracowania strategii w 2015 roku nie pozostały bez wpływu na aktualność strategii. Zarówno zmiany poziomu bezrobocia, koniunktury gospodarczej czy statusu materialnego mieszkańców nie mają bezpośredniego wpływu na skonstruowany kilka lat temu dokument. Wydaje się, że konieczne jest wprowadzenie zasad prowadzenia systematycznej diagnozy obszaru oraz stosowaniu wniosków w bieżącym działaniu LGD. Sposobem na dostosowanie strategii do zmieniających się warunków jest przeprowadzenie ewaluacji on-going.

Opracowanie takiego dokumentu w 2019 roku pozwoliło dokonać istotnych i koniecznych zmian, tak by strategia jeszcze lepiej służyła rozwiązywaniu problemów społecznych mieszkańców. **Postulat większej elastyczności strategii powinien w przyszłości zakładać prowadzenie ewaluacji mid-term i systematycznego monitoringu.**

Ewaluację końcową zrealizował:

OMIKRON Mariusz Wachowicz

OMIKRON
ul. Mehoffera 66c lok. 9
03-131 Warszawa
mob. +48 506 328 948
info@omikronbadania.pl
www.omikronprojekty.pl
www.omikronbadania.pl